

societas, cujus fundamentum justa subordinatio est, periculo subversionis et dissolutionis exponatur.

I. Huic malo, quantum possumus, obviare cupientes, et monitis obtemperantes Smi. Dni. Leonis XIII dicentis nobis: «Curate, ac providete, ut quæ de imperio, deque obediendi officio ab Ecclesia catholica præcipiuntur, ea homines et plane perspecta habeant, et ad vitam agendam diligenter utantur» (1), fideles omnes per viscera misericordiæ Dei nostri monemus et obtestamur, ne huic spiritui obediant, nec satanæ dictamina sequantur, qui Deo servire detrectans, in profundum inferni lapsus fuit, et totius ordinis inimicus cum sit, homines in superbiam inducit, ut, Dei ordinationi obsistentes, temporales et æternas cum ipso pœnas luant. Imitantur autem illum, qui sunt ex parte ipsius (2), et quasi velamen habentes malitiæ libertatem (3), cujuscumque generis auctoritatem a fundamentis concutere nituntur, dominationem spernunt, majestatem autem blasphemant (4), libertatem, seu potius effrenem licentiam prædicantes.

II. Audiant ergo filii nostri Pauli Apostoli verba: «Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit: non est enim potestas nisi a Deo; quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt» (5). Audiant Principem Apostolorum: «Subjecti igitur estote omni creaturæ propter Deum, sive regi... sive ducibus... quia sic est voluntas Dei... quasi liberi..., sed sicut Dei servi» (6). «Similiter et mulieres subditæ sint viris suis, sicut Sara obediebat Abraham, dominum eum vocans (7); quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesiæ, et sicut Ecclesia subjecta est Christo» (8). «Fili, obedite parentibus vestris in Domino; hoc enim justum est: honora patrem tuum, et matrem tuam, quod est mandatum primum in promissione, ut bene sit tibi, et sis longævus super terram: et vos parentes nolite ad iracundiam provocare filios vestros; sed educate eos in disciplina et correptione Domini. Servi, obedite dominis carnalibus cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo» (9). «Omnes denique obedite præpositis vestris, et subjacete eis (10), qui annuntiant vobis viam salutis (11): ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro

(1) *Encycl. Diuturnum*. (2) Sap. II, 25. (3) 1. Pet. II, 16.
 (4) Jud. 9. (5) Rom. XIII, 1, 2. (6) 1. Pet. II, 13, 16.
 (7) Id. III, 1, 6. (8) Ephes. V. 23, 24. (9) Ephes. VI, 1 ad 6.
 (10) Hebr. XIII, 17. (11) Act. XVI, 17,

animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes: hoc enim non expedit vobis» (1).

III. His divinis verbis innixi, eaque explanantes animarum pastores moneant gregem suum, ex Dei mandato auctoritati parendum esse semper, nisi contraria legi Dei, et Ecclesiæ vices ejus gerentis, præcipiantur; tunc enim obedire Deo potius quam hominibus oportet (2). In memoriam omnium vertant, omnia mala, quæ mundum obruunt, ex una Adæ inobedientia originem duxisse, nec sanari posse nisi per obedientiam, quæ ordinem parit, pacem tuetur, hominis felicitatem, quantum ejus conditio patitur, etiam in hac vita gignit; pax enim est tranquillitas ordinis (3), dum e contra ex auctoritatis contemptu oriuntur contempiones, seditiones, iræ, tumultus, et rerum omnium perturbationes. Exemplum illis exhibeant Unigeniti Filii Dei, qui, homo factus, subditus erat parentibus (4), et Patri obediens usque ad mortem crucis, propter quod et Deus exaltavit illum (5).

IV. Et quoniam proverbium est: «Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit non recedet ab ea» (6), «et bonum est viro cum portaverit jugum ab adolescentia sua» (7), omni studio curetur a parentibus, a magistris, et ab animarum pastoribus, spiritum christianæ obedientiæ et humilitatis, qui spiritus est Christi, pueros imbueri; nam qui ab ineunte ætate parentibus carnalibus et spiritualibus obedire non didicerit, multo minus ecclesiasticæ, civilique auctoritati in posterum obtemperabit, atque ipsius Dei præcepta perfacile contemnet, æternamque sibi ruinam præparabit.

TITULUS V.

DE FESTORUM DIERUM SANCTIFICATIONE

Deus, qui terram dedit filiis hominum (8), ne officiorum adorationis, gratitudinis, obedientiæ et orationis erga Creatorem et Dominum memoria oblitteraret, unum diem constituit, quo speciali modo ipsum religiosissime colerent, et externis signis venerationem, quam in animo gerunt, ostenderent. Hoc adumbravit, dum benedixit diei septimo in quo requievit ab omni opere quod patrarat (9). Postea vero aper-tissimis verbis locutus est populo suo, cui per Moysen legem dedit, dicens: «Memento ut diem sabbati sanctifices. Septimo autem die,

(1) Hebr. XIII, 17. (2) Act. V, 20.
 (3) S. Aug. *De Civit. Dei* Lib. XIX, cap. 13. (4) Luc. II, 51.
 (5) Philip. II, 8, 9. (6) Prov. XXII, 6. (7) Thren. III, 27.
 (8) Psalm. CXIII, 16. (9) Gen. II, 3.

sabbatum Domini tui est: non facies omne opus in eo» (1). In lege nova a tempore Apostolorum (2), dies prima seu Dominica celebrari cœpit, qua nempe Christus e sepulchro surrexit, et nova salutis œconomia per Spiritum Sanctum mundo allata fuit. Ipso Divino Spiritu ducta Sancta Dei Ecclesia alios quoque instituit festos dies, in primis quidem ad recolenda quotannis præcipua religionis nostræ mysteria, tum vero in memoriam Beatissimæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, Sanctorum Apostolorum, aliorumque Beatorum cum Christo regnantium. Hæc festa quasi cyclum constituunt, quo tota religio nostra per singulos annos, stans temporibus, tum menti ad alendam fidem, tum memoriæ ad beneficia grato animo commemoranda, et spem augendam, tum præcordiis nostris ad charitatem fovendam vivide imprimitur.

Verum magna cum cordis amaritudine cernimus temporibus nostris, Deo dicatos dies, sanctisque religionis ac pietatis officiis consecratos, non modo sancte, juxta divinum et ecclesiasticum præceptum, non coli; sed quod gravissimum est, nefarie violari operibus, actibus ab eorum sanctitate, et christianæ vitæ studio alienis, unde merito a Pio IX inter atrociora crimina quibus hodie christiana societas turpissime inquinatur, posita fuit dierum festorum violatio (3).

Nec minus dolemus de innumeris malis in populum christianum ex hac nefanda præceptorum transgressione obvenientibus. Ex ea enim fides obscuratur et extinguitur; vinculum, quo pastores ovesque Dominici gregis amplectuntur, relaxatur et abrumpitur; et populus cum a religione ejusque doctrinis, cultura, consiliis, sacramentis avertatur, ignorantia, vitiis, perditisque moribus contaminatur. Ex hoc pessimo fonte fluunt irreverentia, blasphemiam, impietas in Deum, cui omnis paulatim denegatur cultus, prout optant qui satanico religionis evertendæ studio, dies Domini odio prosequuntur, conclamantes: «quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra, et nos non cognoscat amplius» (4). Hinc effrenata cupiditas et vitæ corruptela, qua allekti et abstracti homines, nihil nisi terrenum et animale sapiunt: hinc cujuslibet societatis non religiosæ tantum, sed et domesticæ etiam et civilis vincula dissolvuntur: hinc denique ira Dei, quæ venit super filios diffidentiam (5), et sicut olim populum Israel a recta via declinantem, et pactum Domini dissolventem gravissimis pœnis flagellabat, ita nunc manum suam super populos nostros aggravat, et multiplici-

(1) Exod. XX, 8, 9, 10. (2) Nicol. I, in *respons. ad Episc. Bulgar.* cap. II.
(3) *Encycl. Gravibus* 24 Dec. 1874. (4) Psalm. LXIII, 8, 9.
(5) Ephes. V, 6.

bus ærumnis opprimit, majoraque minitatur donec respiscat, et ad eum sincero corde convertatur.

Honorem nos Dei zelantes, animarum salutis et populorum felicitatis cupidissimi, atque innixi auctoritate sacrosancti Concilii Tridentini, Canonum Decretis, et Summorum Pontificum Constitutionibus, sequentia statuimus ac decernimus.

I. Sacerdotes omnes, parochi præsertim, videntes quia viæ Sion lugent, eo quod non sint qui veniant ad solemnitates (1), et cultus Domini imminutus sit propter quod venit ira Dei super filios incredulitatis (2), inter vestibulum et altare assidua oratione Dominum deprecantur, ut parcat populo suo, et ne det hæreditatem suam in opprobrium (3); atque fuis precibus instent cum lacrymis, ut cunctorum corda efficaciter inclinet Dominus in observantiam mandatorum suorum. Orent etiam, ut ipsi virtute roborentur ex alto, et verbum eorum quasi facula ardeat, dum populum ad fidem et religionem in festis sanctificandis ostendendam hortentur.

II. Parochi et ecclesiarum rectores sacras functiones stata hora, et ad populi commoditatem celebrent (4). In divinis officiis nimiam festinationem, nimiamque diurnitatem, quæ populo scandalo, aut tædio afficiunt, devitent. Supellectilium nitore, et qua liceat elegantia, atque diebus festis ornatiori apparatu fidelium pietatem alliciant, nihilque intentatum relinquunt ad devotionem fovendam, et pietatem excitandam.

III. In omni patientia et doctrina moneant omnes ne diebus festis omnis eorum pietas in hoc tantum sistat, ut Missam audiant, et a quocumque servili labore cessent; sed finem præcepti esse, ut sanctis operibus dediti propriam sanctificationem operentur. Integrum est fidelibus post divina persoluta officia, post verbum Dei et doctrinam fidei auditam, post pietatis exercitia, mentem relaxare, animumque recreare, ita tamen, ut nec timorem Domini, nec innocentiam christianam violent. Zelantes ergo objurgent parochi illos, qui audita tantum Missa, festos dies otiosi, vel in circulis, vel in spectaculis, vel in venatione agunt. Ac vehementiori contentione in eos atollant vocem qui dies festos, magna cum animarum corporumque pernicie, et familiam ipsam damnificantes, in aleis, in choreis, in ebrietatibus et comessionibus, aliisque peccatis et vanitate transigere solent.

IV. Summo etiam studio contendant, ut ab omni opere servili fideles deterreant, et sanam atque optimam doctrinam ex Catechismo

(1) Thren. I, 4. (2) Coloss. III, 5. (3) Joel, II, 17.
(4) *Sacr. Congr. Concil.* 28 Jan. 1771.

Romano haurientes, edoceant et declarent, quot mala tam animæ, quam rei familiari, ex dierum festorum infractione immineant, quot vero bona ex Dei benignitate profluant ob ipsorum sanctificationem. Quemadmodum enim quærentibus primum regnum Dei et justitiam ejus, ex divina promissione, omnia ad vitam necessaria adjicientur (1); sic etiam regnum Dei deserentibus, et sola terrena ambientibus, terrena simul et cœlestia subtrahi condignum est, prout judæis, qui Christo obsistentes, temporalia perdere timuerunt, et vitam æternam non cogitaverunt, et sic utrumque amiserunt (2).

V. Quoad festa suppressa mandamus parochis, ut illa annuntient, sicut et cætera quæ observanda subsistunt, et ad audiendam Missam, aliaque pietatis opera persolvenda fideles invitent; unde illam celebrent hora congruenti; non enim fuit Summi Pontificis mens, ut sanctorum veneratio minuatur (3): declarent tamen Missam et a servilibus abstinentiam minime esse de præcepto.

VI. Omnes auctoritatem in populis habentes, per charitatem Christi hortamur, et ex officio nostro præcipimus, ut pro suo munere procurent observantiam magni illius divini et ecclesiastici præcepti: officinarum quoque patronos et fabricarum directores, pro Deo et propter Deum rogamus, et jubemus, ut omnem curam adhibeant, quatenus opera servilia in die festo omnino cessent, ne sanctificati Deo dies terreni quæstus causa violentur; unde divinæ benedictionis loco, judicis justissimi iram et maledictionem sibi et industriæ suæ thesaurizent, et sibi ante severissimum Christi Domini tribunal, omnes omissiones, quæ fortasse ex eorum agendi ratione eveniant, culpæ tribuantur. Atque id multo magis timendum est illis, qui vel pravum exemplum inobservantiæ cum scandalo præbent, vel ad laborandum subditos, aut pauperes operarios impellunt, vel aliquo modo impediunt ne festorum sanctitas servetur. Episcoporum erit, quotannis et opportune decretum edere ad dispensationem pro urgentissimis laboribus, tempore messis et vindemiæ peragendis, ad normam sacrorum canonum (4), et juxta quod diversa regionum adjuncta requirant.

VII. Ex Benedicti XIV prescripto, mercatus diebus festis celebrari prohibentur (5), vel saltem de novo introduci. Lamentanda vero est hujus ecclesiasticæ legis inobservantia, quam nullo modo vitare in manu nostra est. Hortentur tamen fideles, ne extra necessitatem,

(1) Matth. VI, 33. (2) S. Aug. Tract. 49, in Joan.
(3) Decr. S. Rit. Congreg. *De imminut. festor in Hispan.* 3 Maji 1867.
(4) Ben. XIV, Instit. LXXV. (5) Id. Constit. *Ab eo tempore.*

diebus festis ad mercatorum officinas accedant, et, ut pluribus in civitatibus catholici inter se statuerunt, in illarum qualibet numquam mercaturam facere, quæ in dominicis et festivis diebus apertæ sint. Ruricolis præsertim inculcent parochi, ne habitualiter, ex consuetudine, et absque vera necessitate ad civitatem, vel principale regionis oppidum iter agant diebus festis, causa tantum vestes, aliave similia emendi, majorem diei partem in hoc insumentes, atque sese exponentes periculo præceptum de sacro audiendo non adimplendi. Mercatores quoque hortamur, et nobiscum hortentur parochi et confessarii, ut, sicut pluribus fit in locis, inter ipsos conveniant de non exercenda venditione in diebus festis, et ipsos præsertim moneant ne merces suas publice ostentent.

VIII. Summopere tandem optamus et commendamus, ut piæ illæ societates promoveantur, quæ diebus festis observandis et colendis intendunt, idque præsertim inter operarios, artifices, et eos qui officinas habent, cui rei parochi, omnesque sacerdotes, operam perquam solertem transmittant, immo vias ad id munitiores, omni industria invenire studeant, ut tali fine potiantur.

TITULUS VI.

DE JEJUNIO ET ABSTINENTIA.

Indubium est, haud exigua christianæ vitæ accedere incrementa ex jejunii et abstinentiæ disciplina. His nempe caro, quæ semper concupiscit adversus spiritum (1), et secundum quam vivere prohibemur ne moriamur (2), crucifigitur cum vitiis et concupiscentiis ejus; mens ad cœlestium contemplationem et desiderium expeditior redditur; pro admissis peccatis Deo satisfacimus, ejusque clementiam impetramus, Unde Ecclesia Deo gratias agit, qui corporali jejunio vitia comprimit, mentem elevat, virtutem largitur et præmia (3), eumque supplex invocat, qui justis præmia meritorum, et peccatoribus per jejunium veniam præbet (4).

Jam cum Creator Dominus in paradysum induxit primos parentes, legem de non vescendo fructu arboris in medio paradysi plantatæ dedit eis, nuntians mortem nisi obedirent (5). Idem Dominus, per servos suos prophetas, jejunium, velut pœnitentiæ opus sibi acceptum sæpissime comendavit. Salvator quoque noster, licet nullis

(1) Gal. V, 17. (2) Rom. VIII, 13. (3) Præfatio Quadrages.
(4) Or. Fer. IV. Hebd. IV, Quadrag. (5) Gen. II, 17

pœnitentiæ subsidiis indigeret, tamen statim post baptismum quadraginta diebus et quadraginta noctibus jejunavit (1), simulque prædixit discipulos suos, postquam in cœlum ipse ascenderet, jejunaturos esse (2). Quod nuntiatum fuit, adimpleverunt Apostoli et fideles cum ipsis, ut sacræ testantur paginæ; et Ecclesia Catholica in canonica disciplinæ legem retulit jejunium, quod ab omnibus servari præcepit per quadraginta ante Pascha dies, necnon aliis anni temporibus, prout optime congruum in Domino judicavit.

Sed quamvis, dispensationibus indulgenter concessis a piissima matre Ecclesia ob temporum iniquitatem hominumque imbecillitatem, antiquus jejuniorum rigor ita temperatus sit, ut ex pia corporis afflictione parum remaneat, non pauci inveniuntur professione catholica haud digni, quorum Deus venter est, qui non nisi terrena sapientes (3), et quæcumque ignorant blasphemantes (4), saluberrimam jejunii et abstinentiæ disciplinam ludibrio habere non verentur, ipsam Ecclesiæ potestatem in præcipiendis illis impetere audent ejusque benignas dispensationes parvipendunt, se ipsos illudentes et in ruinam producentes.

Nos igitur sacrosanctæ Tridentinæ Synodo præscriptionibus obtemperantes, quibus pastores jubentur omne adhibere studium ad fideles cohortandos, ut ea, quæ ad domandam carnem conducunt, præsertim ciborum delectum et jejunium omni diligentia amplectantur (5), et ne, inimicorum et malorum hominum cavillationibus seducti tepescant fideles nostri, sequentia decernimus.

I. Animarum pastores, divinique verbi præcones, populum sæpe edoceant, tum quæ sit jejunii ecclesiastici obligatio, tum quæ ejusdem ratio et finis, tum quibus diebus præcepto satisfacere oporteat. Doceant itaque omnes, spiritui legis hujus se sic tantum satisfacere, si jejunio orationem, aliaque pia opera junxerint, et si non solum a cibis, sed et a vitiis abstineant et profanis spectaculis. Non enim, ut observat S. Leo, in sola abstinentia cibi stat nostri summa jejunii, aut fructuose corpori esca subtrahitur, nisi mens ab iniquitate revoceatur, et ab obtrectationibus linguæ cohibeatur (6). Jejunium enim magnum et generale est, ait etiam S. Augustinus, abstinere ab iniquitatibus, et ab illicitis voluptatibus sæculi (7).

II. Ne ignorantia delinquant fideles, opportune et solito more nuntientur dies, quibus jejunari debet, et adventante præsertim Qua-

(1) Matt. IV, 2. (2) Id. IX, 15. (3) Philip III, 19. (4) Jud. 10.
 (5) Sess. XXV, Decret. de delectu cibor. (6) Serm. 41, in Quadrag.
 (7) Can. Jejunium. Dist. V, De consecr.—Tract. 17, in Joann.

dragesima, summo zelo hortentur ad hoc sacratissimum tempus omni pietate, et pœnitentiæ spiritu colendum, imitantes Dominum Jesum Christum in deserto jejunantem et orantem. Sunt enim, ait S. Carolus, illi quadraginta dies quasi totius anni decima quædam quæ in oblatione jejunii pro fidelium omnium salute Deo consecratur (1). Dum sanam populo tradunt doctrinam, omnibus inculcent, ut ex hujus præcepti observatione, occasionem arripiant catholicæ fidei, et erga Christi Ecclesiam obedientiæ palam profitendæ: inobedientia enim fidei emortuæ documentum est.

III. Lege abstinentiæ obstringuntur septennio majores: lege jejunii, qui vigesimum primum ætatis annum egressi sunt (2). Eximuntur autem illi, quos aut ætas incurvat, aut languor extenuat, aut necessitas arctat. Ne tamen in erroneam conscientiam inducantur fideles, parochi, saltem generatim, doceant quosnam teneri, vel non teneri certum sit, ostendentes, qui sunt labores aliæve causæ a jejunii onere eximentes; moneantque ne in dubio, proprio judicio definiant, sed rem ad ipsum parochum, vel ad confessarium: aut saltem ad timoratæ conscientiæ personam deferant, nisi de casu repentino agatur; tunc enim ex adjunctis ipsimet christiana prudentia judicare poterunt.

IV. Instanter etiam suademus piis fidelibus, ac præsertim clericis et sacerdotibus, ut totum proprii jejunii exercitium, et abnegationis cujuslibet sacrificium, Deo simul offerant in satisfactionem pro plurimis peccatis et omissionibus, quibus jejunii osores, et legis Ecclesiæ contemptores Majestatem divinam offendere non reformidant. Utinam hujusmodi satisfactionis sacrificium omnibus, pro quibus offeratur fiat propitiabile, illisque copiosam pœnitentiæ gratiam impetrare a Domino valeat.

V. Non omittant parochi, et concionatores clare exponere, quibus privilegiis gaudeant fideles vi Bullæ Cruciatæ, et indulti Quodragesimalis, et quomodo iis uti oporteat. Omnes zelanter hortentur, ut gratiam tam insignem minime parvifaciant, qua præceptum jejunii et abstinentiæ tantopere mitigatur, et tot spiritualia beneficia in animarum salutem tribuuntur.

VI. Bullam majori, qua fieri possit, solemnitate quotannis recipiant, et promulgent parochi die solito, omnique diligentia procurent eam ab omnibus suscipi et æstimari, ut dum propriæ utilitate consulunt, paupertati Ecclesiæ, et divino cultui subveniant, necnon nosocomiis et pauperibus in quorum necessitatibus sublevandis eleemosynæ Bullæ et Indultus expenduntur. Doceant eleemosynam minime

(1) Concil. r. Mediol. P. II, cap. 7. (2) S. Thom. 2. 2.^æ q. 147, a. 4.

habendam esse uti pretium gratiarum et dispensationum quæ per Bullam tribuuntur; sed uti opus charitatis preceptum iis, qui privilegiis perfrui exoptant, et in locum abstinence subrogatum, ut per eleemosynam, de qua Tobie loquens Angelus dixit, quod purgat peccata, et facit invenire misericordiam et vitam æternam (1), fideles consequantur facilius spiritualia bona, quæ non nisi majori cum incommodo, et corporis mortificatione sibi procurare tenebantur, dicente S. Leone: «quia non solo jejunio animarum nostrarum salus acquiritur, jejunium nostrum misericordiis pauperum suppleamus» (2). Doceant insuper integrum unicuique esse Bullam accipere, vel non: nullimode tamen licere iis, qui eam suscipere renuunt, vel omittunt, ejusdem Bullæ privilegiis perfrui, ideoque teneri ad legem abstinence stricte servandam, quæ generalis cum sit, omnes fideles sub gravi obstringit, nisi legitime dispensentur.

TITULUS VII.

DE MEDIIS AD PIETATEM FOVENDAM.

§ I.

De pietate, seu cultu domestico.

Auctor societatis domesticæ, ipsiusque rector cum sit Deus, a quo omnis paternitas in cælo et in terra nominatur (3), merito in privata familiarum, vita colendus est sincera ac debita pietate, ad religionis sensus alendos, ad fidem confirmandam ac profitendam, cœlestem Patrem glorificandum, ejusque copiosam benedictionem in omnibus assequendam.

Dolendum vel maxime est, quod cultus hic domesticus in omni fere hominum classe valde imminutus sit, et in non paucis familiis penitus extinctus, magno cum ipsarum etiam in temporalibus detrimento. Quodammodo enim se ipsas profanant, et dum Deum e suæ habitationis sacrario exulare faciunt, omnibus illis benedictionibus sese carere volunt, quæ promisit Dominus timentibus ac diligentibus se.

I. Patres igitur et matres familias, per suam, suorumque salutem, enixe obtestamur et provocamus, ut pietatis opera, quæ domesticum cultum constituunt, in suas domos instaurare satagant, si forte neglecta sunt, et restituta omni meliori modo perficere studeant. In hoc salutiferæ et christianæ familiarum instaurationis opus incumbant

(1) Tob. XIII, 9. (2) Serm. 12, de jejunio decimi mensis. (3) Ephes. III, 15.

parochi, omnesque Dei ministri, tum publicis, tum privatis adhortationibus, tum præcipue exemplo suo fideles omnes præeuntes, et in propria domo omnia pie perficientes, et a suis domesticis perfici curantes. Nihil enim reipublicæ sacræ atque profanæ utilius, quam familiæ disciplinam secundum cor Domini constitutam esse.

II. Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, dixit Dominus Jesus Christus (1), dum promisit fieri a Patre quod illi consentientes petierint. Ne ergo divina priventur præsentia et promissione, pietatis opera in commune peragant familiæ christianæ. Hac certe perfruentur assistentia illæ, quæ mane et vespere Deum, a quo bona cuncta procedunt, adorent, et devote supplicent; quæ ante et post refectionem, ab illo, qui dat escam esurientibus (2), petant benedictionem, et referant gratiarum actiones; quæ ad trinum salutationis angelicæ pulsum, Dei Genitricem venerentur et invocent, memoriam Incarnationis divini Verbi recolentes; quæ in communi Sanctissimum ipsius Bmæ. Virginis Rosarium quotidie recitent, ut olim in omnibus locis et domibus recitabatur, et ad quod faciendum semel atque iterum fideles omnes invitat Smus. Dominus Leo XIII, atque cum illo nos illos invitamus, ut sub protectione benignissimæ Matris constitutæ familiæ, omni repleantur benedictione. Faxit Deus ut vocem nostram audiant omnes filii nostri, et pie, constanterque adimpleant hæc, quæ memoravimus, pietatis exercitia, necnon et alia quæ olim etiam in domibus fidelium usu erant, uti salutationem in ingressu cum verbis *Ave Maria*, vel *Laudetur Deus*, et similia.

III. Patres familias hortamur quoque, ut domus suæ parietes sacris imaginibus ornent, quæ fidei mysteria, et redemptionis beneficia, atque sanctorum virtutes in mentem revocant. Absint omnino a fidelium habitaculis imagines mythologicæ, obscenæ, et Ecclesiæ inimicorum, omniaque alia concupiscentiam foventia. Sit illis aurea regula, quam dux Israelitarum fortissimus Josue sibi proposuit: «Ego et domus mea serviemus Domino» (3). Qui ita se gerant, bonus odor Christi erunt in omni loco (4), et accipient benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo (5). Hac benedictione, hac misericordia ditata christiana domus, ad normam Ecclesiæ et sub ejus salutaribus auspiciis constituta, non terrena, sed cœlestis societas verissime erit; reviviscet enim, qui pene evanuit, spiritus familiæ, vita parentum ad domus interiora redibit, ut labores et sollicitudines, preces et gaudia

(1) Matth. XVIII, 20. (2) Ps. CXLV, 7. (3) Josue, XXIV, 15.
(4) 2. Cor. II, 15. (5) Ps. XXIII, 5.